

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

akademický rok 2013/2014

Bakalářská diplomová práce – posudek vedoucího práce

Jméno a příjmení studenta: Juraj Ďuriš
Ateliér: Ateliér malířství 2
Název práce: *Portrét*

Posudek:

V minulých letech jsem při klauzurách poznal Juraje Ďuriše jako talentovaného, technicky dobře vybaveného malíře, který nicméně opakovaně narážel na problémy s obhajobou vlastní práce, jež zůstávala víceméně v rovině formálních cvičení. Jurajovy malby hraček nebo krabiček cigaret mohly vypadat jako odkaz k tradici pop artu, bylo nicméně dost zjevné, že to, co autora zajímalo především, byla samotná malba jako technický a materiální fenomén.

Tvorba obrazu obrazů a portrétů zvláště je dnes něčím zcela samozřejmým. Stále více zařízení, která používáme, na nás permanentně míří objektivem kamery a ke stisknutí spouště stačí jediný dotek. Malba portrétu v klasickém režimu, kdy proti sobě sedí malíř a jeho model, je dnes naopak něčím naprosto nesamozřejmým. Ve své nízké formě je vyhrazena portrétistům nabízejícím své služby v turistických destinacích typu Karlova mostu, v jistých společenských kruzích může být stále příznakem společenské prestiže, především je ale příznakem romantického vzdoru vůči zcizující povaze technického obrazu, je „místem“, do něhož lze vkládat naději, že se mezi portrétovaným a malířem vytvoří, byť i krátkodobě, jedinečný vztah, které se v obraze nějakým způsobem odrazí.

Původní záměr bakalářské práce, spočívající v naprosto „suchém“ vytvoření několika dílčích sérií portrétů, striktně oproštěných od veškerých atributů, kompozičních nebo barevných schémat, které by poskytovaly oporu pro významové čtení obrazů, mě zajímal svou radikální přímočarostí. Pět až deset hlav jednoho portrétovaného. Každá jako výsledek jednoho sezení. Každá trochu jiná, podle nálady malíře i modelu, podle denní doby, podle světla, podle toho, jak dopadl předchozí portrét i jak se vyvíjí celá série. Za banálně jednoduchým konceptuálním záměrem se skrývalo velké množství předem neodhadnutelných situací. Myslel jsem si, že v zamýšleném množství se musí něco ukázat, i když jsem si nebyl jistý, co. Stejně tak si myslím nebyl jistý ani Juraj Ďuriš, ale to ničemu nevadilo.

Volba toho nejzákladnějšího žánrového motivu byla myslím motivována také tím, že Juraj v žádném případě nechtěl spekulovat o samotném médiu malby. To mělo být samozřejmým východiskem, a pokud mělo být podrobena nějaké kritice, tak ne nějakým apriorním, „konceptuálním“ rozhodnutím, ale samotným procesem práce na sérii. K této sebe-kritice malířského média nakonec došlo, ale myslím, že trochu jiným způsobem, než autor očekával. Jak tomu rozumím já, v bolestech pomalu narůstající série, která nebyla motivována ničím jiným než původním záměrem a představou nějakého celku, se totiž ukázala právě naprostá **nesamozřejmost malování**. Do hry pak vstoupilo zpětné dosazování významu, který by tuto, subjektivně stále více ne-smyslnou práci, ospravedlnil.

Práce na sérii po překročení kritického bodu vyčerpání (z) původního záměru nakonec dospěla jaksi přirozeně k tomu, že se autorův zájem přesunul od možností zachycení nuancí nálad, duševních stavů apod., k samotnému médiu malby, obnaženému mechanickou povahou stanoveného úkolu.

Každý další obraz se tak mohl stát příležitostí k „vynalézání“ malířského jazyka, které asi ne pouze náhodou nápadně připomíná příběh modernistické malby, která na sebe vzala úkol přestat svět pouze napodobovat, ale přímo jej vytvářet.

Najít cestu z krize, do které se při práci na sérii dostal, bohužel Jurajovi Ďurišovi trvalo příliš dlouho. Fáze autonomního, sebe-reflektujícího hledání jazyka malby, spojené nicméně stále se základním záměrem nápodoby, byla moc krátká na to, aby mohla přinést nějaké výraznější plody, nesoucí znaky pevného autorského postoje. Je také otázkou, jestli se podaří sérii nainstalovat tak, aby mohla mluvit o příběhu svého vzniku, o problému, který ve svém úhrnu reprezentuje, sama za sebe, a nemusela se přitom spoléhat přesvědčení na doprovodné slovní komentáře. I s ohledem na to, že instalaci v tomto případě vnímám jako důležitou součást celkového vyznění série, ponechávám hodnocení na středu stupnice. Jurajův problém myslím nikdy nespočíval v tom, že by nevěděl jak, ale v tom, že stále méně věděl co a proč. Snad by krizi, kterou prodělal při práci na bakalářském projektu, mohl zužitkovat, zatím se nicméně jedná o celkem malý a na můj vkus nepříliš rázný krok novým směrem.

Návrh hodnocení: Práci doporučuji k obhajobě a **navrhuji hodnocení C.**

V Brně, dne 8. 6. 2014

Mgr. Jan Zálešák, Ph.D.